

О. С. Кльоц

Житомирський державний університет

імені Івана Франка

Науковий керівник:

канд. пед. наук, доцент Н.Р. Прокопчук

МУЛЬТИМЕДІЙНА ІНТЕРАКТИВНА ДОШКА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНИХ НАВИЧОК УЧНІВ МОЛОДШОЇ ШКОЛИ

Сучасна шкільна освіта у нашій державі перебуває на етапі кардинальних змін стратегічних напрямів свого розвитку, а саме: уся навчальна діяльність спрямовується на вироблення в учнів необхідних життєвих компетентностей, які у подальшому дозволять випускникам шкіл бути конкурентоспроможними на ринку праці, почуватися комфортно у мультинаціональному просторі сучасного світу. Важливе місце у цих трансформаційних процесах належить питанню визначення та реалізації оновленого змісту навчання іноземних мов (ІМ). Першочергово це забезпечується активною переорієнтацією шкільної іншомовної освіти на комунікативно-діяльнісну, особистісно орієнтоване та культурологічне спрямування навчального процесу. Саме цей аспект змушує різнобічно переосмислити теоретичні підходи до вибору ефективних технологій і засобів навчання ІМ [5].

Оволодіння ІМ учнями початкової школи передбачає взаємопов'язане навчання всіх видів мовленнєвої діяльності (говоріння, аудіювання, читання, письма), коли кожний вид розглядається як мета і як засіб. Для цього використовуються відповідні вправи і завдання, виконання яких забезпечує комплексне оволодіння усним і писемним мовленням [6].

Урахування такого комплексного підходу та забезпечення оптимізації процесу вивчення ІМ ставлять перед учителем завдання активно використовувати та пропагувати застосування новітніх педагогічних технологій, серед яких, у першу чергу, виділяються креативні технології, такі як кейс-метод, методи інверсії та емпатії, блог-технології та smart-технології. Останні, зокрема, враховують зростаючий інтерес суспільства до мультимедійних технологій, оскільки їх багатофункціональність та зручність у використанні здатні забезпечити ефективне формування комплексу іншомовних умінь та навичок. Серед цих технологій чинне місце належить мультимедійним комплексам, у складі яких виділяють **мультимедійну інтерактивну дошку (МІД)**. Тому **Метою представленої статті є охарактеризувати переваги використання МІД на всіх етапах формування лексичної компетентності** молодших школярів.

Сучасна МІД поєднує в собі усі якості традиційної шкільної дошки, а також інтерактивні властивості електронно-цифрових ресурсів і сенсорні властивості апаратних засобів для відтворення цих ресурсів, колективної роботи з ними. По

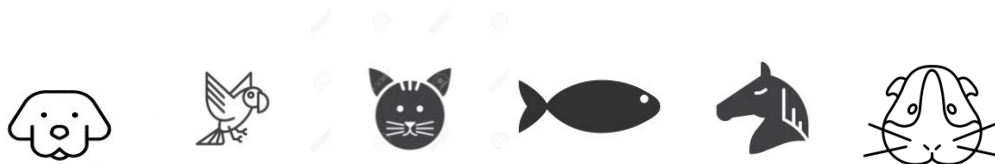
суті це – складний технічний засіб, створення якого враховує психофізіологічні основи взаємодії “людина-машина” і враховує усі вимоги до технічних пристроїв, що впливають з особливостей дій учня та вчителя у процесі навчання [4, с. 22-23].

Властивості екранних об’єктів та програмні можливості компонентів мультимедійного комплексу забезпечують учителя набором інструментів для створення, планування та проведення змістовних, цікавих, ефективних уроків ІМ у початковій школі. Також даний засіб включає зорову, слухову та кінестичну опору, що значно сприяє отриманню, розумінню та засвоєнню нової інформації. Враховуючи психологічні особливості даної вікової категорії (домінування образного мислення, ігрової мотивації, творчої уяви, розвиненого кінестетичного сприйняття [2, с.74]), а також усе вищезазначене, вважаємо доцільним застосування МІД на всіх етапах формування іншомовних компетентностей у молодшій школі.

Так, маніпуляції на дошці з кольором (налаштування яскравості, прозорості, жирності, виділення іншими кольорами) є незамінними на **етапі презентації нового лексичного матеріалу** для зосередження уваги учнів на конкретних словах, систематизації та класифікації лексики. Позначки на екранах, нанесені поверх тексту, підкреслення та виділення інструментом **«Маркер»**, використання відео- та аудіоматеріалів із можливістю їх зупинення та обговорення, застосування мультимедійних презентацій, анімованих заставок, картинок, піктограм, таблиць, рисунків дають можливість проводити поживлене анімоване представлення матеріалу із застосуванням широкого діапазону візуалізації, що сприяє емоційному налаштуванню молодших школярів на сприйняття відповідного лексичного матеріалу, активізації та концентрації уваги, підвищенню рівня їх мотивації, зацікавленості навчальною інформацією [1].

Наприклад, під час опрацювання теми “*Animals*” можна скористатися представленням лексики у контексті за допомогою функції виділення у тексті, піктограмної наочності та відеоролика. Пропонуємо наступний алгоритм презентації:

Task 1: *Look at the pictograms, guess the animal and try to predict the topic of the video.*

Task 2: *Watch the video “Have you got a pet?” and arrange the pictograms in the right order.*

Використовуючи функцію пересування об’єктів, учні встановлюють послідовність появи тварин у ролик, після чого учитель пропонує їм текст пісні, виділяє потрібні слова будь-яким із вищеповисаних способів, переносить їх до відповідних піктограм і організовує повторення лексики учнями з подальшим розучуванням пісні.

Have you got a pet? Yes, yes, I have.

I've got **a dog** and **a hamster** too.

I've got **a cat** and **a parrot** too.

I've got **a horse** and three **fish** too.

Have you got a pet?

Найцінніше у поданому способі презентації лексичного матеріалу є те, що він дозволяє задіяти усі аналізатори: зорові, слухові та кінестичні. Це у свою чергу забезпечить ефективне засвоєння матеріалу кожним учнем, незалежно від типу сприймання. Аналогічно можна застосовувати запропонований алгоритм при вивченні тем "Seasons and Weather", "My Family", "Professions".

Віртуальні інструменти МІД вирізняються функцією **перетягування та відпускання**, яка застосовується для групування інформації, підписів об'єктів, картинок, схем, створення таблиць, розташування інформації у певній послідовності. Функція «Маркер» дозволяє з'єднувати частини повідомлень, малюнки чи схеми. «Лупа» та «Прожектор» незамінні при виділенні окремих лексичних одиниць, детального опрацювання та повторення складних слів. Функція «Ластик» використовується під час виконання завдань, спрямованих на виправлення помилок та самоперевірки [3].

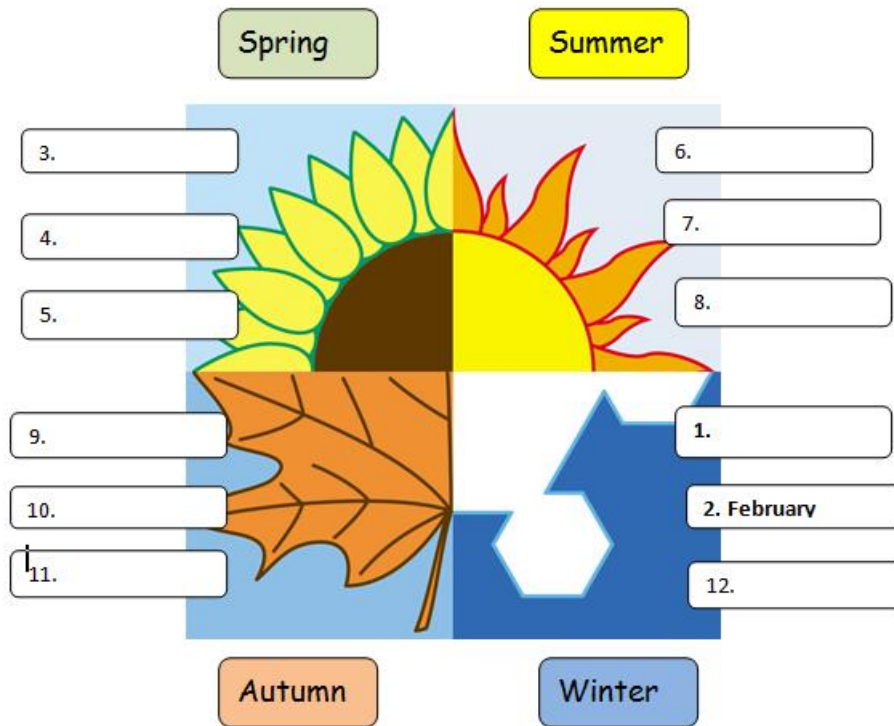
Такі можливості незамінні для закріплення знань, що вимагають засвоєння на **репродуктивному рівні**, що передбачає багаторазове застосування лексичних одиниць як самостійно, так і в різних конструкціях та контекстах. З огляду на це учням пропонуються завдання типу: *choose the correct answer; match the word to the picture/its meaning; substitute the picture with the word; fill in the gaps; group the word according to the topic; correct the spelling mistakes; choose the correct word from the list given; arrange the letters in the right order and make the words* та багато інших.

Для прикладу розглянемо наступні вправи, розраховані на репродуктивне затреновування лексичних одиниць з теми "Seasons and weather":

Task 1: *Arrange the months from the box according to the season. One is already done for you as an example.*

September May November December January

August October July March April June

Task 2: Wipe off the odd words and leave the correct word.

1. You take an umbrella when it is **sunny/windy/rainy**.
2. The nights are shorter in **summer/autumn/winter**.
3. You wear boots when it's **wet/warm/dry**.
4. The flowers are blooming in **winter/autumn/spring**.
5. The leaves are falling in **autumn/summer/spring**.

Task 3: Correct the mistakes and match the sentences to the pictures.

1. We can go to the beach in winter.
2. I enjoy swimming in the sea in autumn.
3. We can make a snowman in summer.

Таким чином, завдяки перевагам МІД, процес затреновування та репродуктивного відтворення лексики перетворюється на яскраву захоплюючу гру. Навчання стає природнім, легким та динамічним. Учні проявляють зацікавленість та ініціативу, що забезпечує якісне засвоєння навчального матеріалу.

На етапі **творчого продуктивного використання** лексичних одиниць МІД виконує функцію додаткового демонстраційного пристрою, за допомогою якого можна ефективно організувати презентації учнівських проектів, створити відповідну атмосферу у класі шляхом виведення на екран різноманітних локацій (маршрутів, карт, вивісок, залів, природних пейзажів тощо) [7, с. 57]. З

опорою на них доцільно давати учням завдання на створення міні-діалогів, презентування власних проєктів. Наприклад:

Task 1: *Look! Now you are in the jungle with your classmate. Describe the animals you can meet here. ("Animals")*

Task 2: *Tell your classmates about your family using your family photo. ("Family")*

Таким чином, підсумовуючи вищезазначене, можна з упевненістю констатувати, що МІД є потужним засобом формування мовної компетенції учнів молодшої школи в цілому та лексичної компетентності зокрема, підвищуючи ефективність навчально-виховного процесу, задіюючи додатковий (крім аудіального і візуального) канал сприйняття – кінестетичний, забезпечуючи учителя набором інструментів та створення та проведення великої кількості ефективних, змістовних, цікавих тренувальних вправ, що надає змогу учасникам навчально-виховного процесу взаємодіяти у діалоговому режимі, сприяє підсиленню мотивації навчання і пізнавальної активності учнів, постійно підтримує учителів у стані творчого пошуку методичних новацій засобами сучасних інформаційних технологій.

Список використаної літератури

1. Дмитрук О.П. Використання smart-дошки на уроках англійської мови в початковій школі [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.psyh.kiev.ua> (Дата звернення: 02.07.2018).
2. Зимняя И.А. Педагогическая психология. Учебник для вузов. Изд. второе, доп., испр. и перераб. — М.: Издательская корпорация «Логос», 2000. — 384 с.
3. Исакова М.А. Использование интерактивной доски на уроках иностранного языка [Электронный ресурс]– Режим доступа: <http://moubsosh.narod.ru/doc/ima> (Дата обращения: 02.07.2018).
4. Бонч-Бруевич Г.Ф. Методика застосування технології SMART Board у Навчальному процесі: [навч. посіб.] / Г.Ф.Бонч-Бруевич, В.О. Абрамов, Т.І. Носенко – К.: КМПУ імені Б. Д. Грінченка, 2007. – 102 с.
5. Міністерство освіти і науки України Пояснювальна записка до навчальної програми з іноземних мов загальноосвітніх та спеціалізованих навчальних закладів. 1-4 класи [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/osvita/navchalni-programi-1-4-klas/poyasnyvalna-zapyska-inozemna-mova> (Дата звернення: 16.05.2018).
6. Міністерство освіти і науки України Методичні рекомендації щодо вивчення іноземної мови в початковій школі у 2016/2017 навчальному році [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/osvita/met-rek-inoz-movu-poch-shkola> (Дата звернення: 20.05.2018).
7. Осадчий В.В. Використання мультимедійного проєктора та електронної інтерактивної дошки в навчально-виховному процесі ВНЗ: [навч.-метод. посіб.] / Осадчий В.В., Осадча К.П., Сердюк І.М. – Мелітополь: ТОВ “Видавничий будинок ММД”, 2011. – 132 с.